



ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ
การบริหารของสถานศึกษาสังกัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดสงขลา

TRANSFORMATIVE LEADERSHIP OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATORS
AFFECTING SCHOOL ADMINISTRATION EFFECTIVENESS
IN NON-FORMAL AND FORMAL EDUCATION OFFICE, SONGKHLA PROVINCE

ธนพัชร แก้วปทุม^{*1} และ ดร.พรรัตน์ ลังคะสูตร์²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยปทุมธานี
² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยปทุมธานี
ผู้รับผิดชอบบทความ : thanapatchkeawpatima@gmail.com

Thanapatch Keawpatima^{*1} and Dr. Pornrat Langkasoot²

¹ Student-Doctor of Education Administration Program, Pathumthani University

² Lecturer-Doctor of Education Administration Program in Educational Administration,
Pathumthani University

^{*}Corresponding author: thanapatchkeawpatima@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาประสิทธิผลของการบริหารงาน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของการบริหารงาน และ 4) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผล เป็นวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูในสถานศึกษา สังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา จำนวน 1,845 คน นำมาคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มตัวอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ รองลงมา คือ ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา และด้านที่มี

Received : 25 March 2021

Revised : 2 June 2021

Accepted : 2 June 2021

Online publication date : 30 June 2021



ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 2) ประสิทธิภาพของการบริหารงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง รองลงมา คือ ความสามารถในการพัฒนานักเรียน ให้มีทัศนคติทางบวก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง และ 4) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพ ในภาพรวมได้ร้อยละ $79.20 (R^2) = .79$

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง / ผู้บริหารสถานศึกษา / ประสิทธิภาพของการบริหาร

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study level of transformation leadership of educational institution administrators, 2) to study effectiveness of educational administrative, 3) to study the relationship between transformation leadership and effectiveness of educational administrative and 4) to study transformation leadership affecting effectiveness. This research was mixed method research. The population consisted of 1,845 administrators, administrators assistant and teachers in educational institution under Songkhla Non formal and Informal education. The sample size was determined by Krecie & Morgan. The samples were 320 people selected by simple random sampling. The tool used in the study was a questionnaire and interview for 18 people and estimated appropriateness and feasibility by 9 experts. Statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment and multiple regression analysis.

The research results revealed that: 1) Level of transformation leadership of educational institution administrators as a whole and each aspect, it found that all aspects were at much level. The highest was inspiration motivation aspect, followed by intellectual stimulation aspect and the lowest was individual consideration. 2) Effectiveness of educational administrative as a whole was at much level and when considering each aspect found that all aspects were at much level. The highest was ability in students with high achievement learning, followed by ability in student's development with positive attitude and the lowest was ability in internal solution problems in educational institution. 3) Relationship between transformation leadership and effectiveness of educational



administrative, the overall were positive relationship at high level with statistically significant level of 0.01 and 4) transformation leadership affecting effectiveness as a whole was 79.20 (R^2) = .79.

Keywords: Transformation leadership / Educational institution administrators / Effectiveness of administrative

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยเข้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ซึ่งส่งผลทั้งทางบวกและทางลบ ที่ผ่านมาได้เผชิญกับสภาวะวิกฤติเศรษฐกิจอย่างรุนแรง และยังมีผลกระทบต่อเนื่อง หากมองในระดับองค์การทุกองค์การทั้งในภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน มีความจำเป็นที่จะต้องมีการวิเคราะห์ตนเอง เพื่อให้เห็นความสำคัญและความเร่งด่วน ในการที่จะต้องปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อไปสู่สิ่งที่ดีกว่า (รัตติกรณ จงวิศาล, 2555 : 21) การศึกษาจึงมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาของประเทศ เพื่อให้การศึกษาของไทยได้มีการพัฒนาให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม การปฏิรูป การศึกษาจึงเป็นนโยบายที่สำคัญและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนกระบวนการในการบริหาร การศึกษาของประเทศไทย โดยกำหนดให้สถานศึกษาเป็นแหล่งตัดสินใจในการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์เป็นผู้นำการศึกษา (ปสุตา เพ็งประสพ, 2550 : 1) ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหาร จัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด พัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงและก้าวสู่ทิศทางการพัฒนาที่ดีขึ้น ทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ (ณัฏฐาวัลย์ สารสุข, 2553 : 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ระบุถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่าประกอบด้วยการศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่า 12 ปี ก่อนระดับอุดมศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษามีด้วยกัน 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งวิจิตร ศรีสอาน (2545 : 15-17) ได้กล่าวถึง รูปแบบของการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สามารถกระทำได้ 3 วิธี กล่าวคือ การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) เป็นกระบวนการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งบุคคลแต่ละคนแสวงหาความรู้ พัฒนาทัศนคติ ค่านิยม และเสริมสร้างทักษะจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน โดยอาศัยแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ใกล้ตัวตามสภาพแวดล้อม มีลักษณะเป็นไปตามธรรมชาติ เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน โดยมีได้จัดเป็นระบบเพื่อให้การศึกษาแก่บุคคลเป็นการเฉพาะ แต่ก็เป็นวิธีการศึกษาที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนอยู่เป็นอันมาก การศึกษาในระบบโรงเรียน (Formal Education) เป็นการศึกษาที่จัดเป็นระบบ มีรูปแบบ โครงสร้าง



ขั้นตอน และวิธีการจัดที่มีระเบียบแบบแผน ตั้งแต่สถานศึกษาระดับโรงเรียนจนถึงระดับมหาวิทยาลัย การจัดการศึกษาเป็นระบบมักผูกพันกับวัยเรียน ตอบสนองต่อความต้องการการศึกษาของบุคคลในช่วงอายุหนึ่ง ตามระดับการศึกษาเป็นสำคัญและการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อสนองความต้องการของกลุ่มบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดที่ชัดเจน และระบุว่าสถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบเลยก็ได้ และให้มีการเทียบโอนผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบกันก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอรรถยาศัย การฝึกอาชีพหรือจากประสบการณ์การทำงาน และในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องยึดหลักการว่า ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ ความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติได้เต็มศักยภาพ โดยเน้นความเป็นสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) ยึดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และยึดทางสายกลางที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง กล่าวคือ ความพอดี พอประมาณ อย่างมีเหตุผล และมีความรอบรู้เท่าทันโลก เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และความอยู่ดีมีสุขของคนไทย เกิดการบูรณาการแบบองค์รวมที่ยึด “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีความสมดุล ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม การพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้ความสำคัญกับการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ที่เน้นเป้าหมาย 3 ด้านคือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การขยายโอกาสทางการศึกษา และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริการและจัดการศึกษา ตลอดจนคำนึงถึงความสอดคล้องกับระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีเจตนารมณ์เพื่อมุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้น การศึกษาจึงถือว่าเป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่ง อาจกล่าวได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าตลอดจนการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะช่วยพัฒนาคนให้มีศักยภาพและขีดความสามารถที่จะดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข การศึกษาที่มุ่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีการพัฒนาศักยภาพ และมีขีดความสามารถด้านต่าง ๆ และคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกาได้รับการศึกษาที่ดี และการศึกษาที่ดีจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น ต้องขึ้นอยู่กับองค์การจะดีหรือไม่ก็ต้องขึ้นอยู่กับการบริหารงานของผู้บริหารหรือผู้บริหารในองค์การ การเป็นผู้บริหารที่ดีในยุคโลกาภิวัตน์ไม่ใช่เป็นเรื่องง่าย เนื่องจากมีความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างมากมายซึ่ง แตกต่างไปจากการบริหารงานในอดีตที่ผ่านมา การมีข้อมูล ข่าวสาร ที่มากขึ้นความต้องการจากผู้เกี่ยวข้องมีมากขึ้น การเป็นนักบริหารจึงจำเป็นต้องมีทั้งความรู้ด้านเทคนิค การบริหาร มีทักษะและประสบการณ์ใน

ด้านการสื่อสาร สภาพปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสนใจและขาดความเอาใจใส่ ไม่มีการถ่ายทอดให้ บุคลากรในสถานศึกษาของตนให้รับทราบถึงเป้าหมายและแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงาน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ยังไม่บรรลุเป้าหมาย การช่วยเหลือ ระบบดูแลนักเรียน ปรับไม่ทันกระแสความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทำให้เกิดช่องว่าง ระหว่างครูและนักเรียนอย่างรวดเร็วและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น การร่วมมือบริหาร จัดการศึกษา การมีส่วนร่วม ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังมีน้อย กระบวนการจัดการเรียนรู้อยังยึดครูเป็นศูนย์กลาง ขาดสื่อนวัตกรรมที่ทันสมัย ขาดงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2555 : 15) ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริหารของตนเองให้เหมาะสมกับการเป็นผู้บริหารยุคปฏิรูปการศึกษา สร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับตนเอง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความกล้าคิด กล้าทำ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เพื่อผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในสถานศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงถือเป็นแบบปฏิบัติที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษา (อารี กังสานุกุล, 2553 : 47)

ผู้วิจัยได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น จึงมีความสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจังหวัดสงขลา เพื่อการสนับสนุนและพัฒนาให้ผู้บริหารสถานศึกษาเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพเพื่อสร้างประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

คำถามของการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับใด
2. ประสิทธิภาพของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับใด
3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา มีความสัมพันธ์กันอย่างไร
4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา



วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อขั้นตอนการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพของเทศบาลเมืองบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อขั้นตอนการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพของเทศบาลเมืองบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อขั้นตอนการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพของเทศบาลเมืองบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารของสถานศึกษา สังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา ตามแนวคิดโมเดลภาวะผู้นำแบบเต็มรูปแบบของบาสและอวอลิโอ (Bass & Avolio, 1994 : 2-6) ประกอบด้วย องค์ประกอบพฤติกรรม 4 ด้าน ได้แก่
 - 1.1 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์
 - 1.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ
 - 1.3 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา
 - 1.4 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล
2. ประสิทธิภาพของการบริหารงาน ตามแนวความคิดของมอท (Mott, 1976 : 97) มี 4 ด้าน ดังนี้
 - 2.1 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
 - 2.2 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก
 - 2.3 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยน และพัฒนาสถานศึกษา
 - 2.4 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูในสถานศึกษา สังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา จำนวน 1,845 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูในสถานศึกษา สังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา จำนวน 320 คน ด้วยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607-608) เป็นการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)



วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูในสถานศึกษาสังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา จำนวน 1,845 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูในสถานศึกษา สังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา จำนวน 320 คนการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างคือ ด้วยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607-608) เป็นการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นโดยพิจารณาจากเครื่องมือที่มีผู้วิจัยมาก่อนภายใต้กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งให้สอดคล้องกับคำจำกัดความ ในการวิจัยที่ได้กำหนดไว้แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบตรวจสอบรายการโดยมีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (Forced Choice) ประกอบด้วยสถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารของสถานศึกษา สังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยจัดเรียงเนื้อหา ข้อคำถาม ตามแนวคิด และทฤษฎีของบาส และอวลิโอ (Bass and Avolio) ประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ คุณลักษณะละ 8 ข้อ รวมจำนวน 32 ข้อ คือ

1. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ หรือการสร้างบารมี (Charismatic or Idealized Influence)

2. การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational Motivation)

3. การกระตุ้นการใช้ปัญญา (Intellectual Stimulation)

4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration)

ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale) โดยผู้วิจัยกำหนดค่าระดับ คะแนนของช่วงน้ำหนัก ซึ่งมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด



- 4 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลาเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยจัดเรียงเนื้อหา ข้อคำถาม ตามแนวคิดและทฤษฎีของ มอท์ (Mott, 1972) จำนวน 4 ด้าน ด้านละ 8 ข้อ รวมจำนวน 32 ข้อ คือ

1. ความสามารถในการผลิตนักเรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
2. ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทักษะคติทางบวก
3. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน
4. ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert's Five Rating Scale) โดยผู้วิจัยกำหนดค่าระดับ คะแนนของช่วงน้ำหนัก ซึ่งมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในระดับมาก
- 3 หมายถึง ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยทำเป็นแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี หลักการ เอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบตรวจสอบรายการ
3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลกำหนดขอบเขตของเนื้อหา เพื่อดำเนินการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหา และครอบคลุมความคิดของการวิจัย
4. นำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ แก้ไขปรับปรุงเนื้อหาการใช้ภาษาให้ถูกต้องสมบูรณ์
5. นำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อประธานกรรมการผู้ควบคุม



คุชชินีพนธ์ เพื่อตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำมา แก้ไขปรับปรุงเนื้อหา การใช้ภาษาให้ถูกต้องสมบูรณ์

6. นำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม ที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา ทางด้านวัดและประเมินผล การศึกษาทั้งนี้เพื่อตรวจสอบความตรง ซึ่งได้แก่ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ความถูกต้องด้านภาษา และนำมาปรับปรุงแก้ไขตาม ข้อเสนอแนะ

7. นำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับ ครูผู้สอนจำนวน 30 คน ในสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ โรงเรียนการศึกษานอกกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดยะลา เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามที่ได้รับ กลับคืนมาโดยใช้วิธีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach,1990 : 202-204) มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของตอนที่ 2 เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เท่ากับ .99 ตอนที่ 3 ซึ่งเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .97 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาทั้งฉบับเท่ากับ .99

8. ได้เครื่องมือวิจัย ที่สมบูรณ์ นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนและวิธีการดังนี้

1. ประสานงานกับคณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อทำ หนังสือเกี่ยวกับการขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัด การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บ รวบรวมข้อมูลไปยังผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูในสถานศึกษา สังกัดการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา จำนวน 320 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. นำแบบสอบถามและหนังสือขอความอนุเคราะห์ จำนวน 320 ฉบับ ไปยัง สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการตอบแบบสอบถาม และกำหนดวัน เวลา ขอรับแบบสอบถามคืน ภายใน 30 วัน

3. เก็บรวบรวมและติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืน และแจกแบบสอบถามอีก ครั้งในรายที่แบบสอบถามสูญหายหรือไม่สมบูรณ์ โดยขยายเวลาอีก 5 วัน

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รวบรวมจากกลุ่ม ตัวอย่างและคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถาม ที่ส่งไป ยังสถานศึกษา จำนวน 320 ฉบับ แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาดำเนินการ ดังนี้

1. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่ง



เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Check List) นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) เป็นรายชื่อ ใช้วิเคราะห์คำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัด สงขลา ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า จากนั้นนำไปบันทึกและวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลาซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนัก 5 ระดับจากนั้นนำไปบันทึก และวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

4. นำข้อมูลที่ได้แปลความหมายของระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ได้แล้ว นำเอาค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553 : 316) แปลความหมาย ดังนี้

5. นำข้อมูลที่ได้ จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลาทั้งนี้ นำด้านที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันนำมาเข้าโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ที่ละตัว เพื่อทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลาโดยทดสอบความแตกต่างของค่าสัมประสิทธิ์ การถดถอยเมื่อเพิ่มปัจจัยทีละตัว

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.)
4. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลาโดยใช้การทดสอบด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2551: 304)



5. การวิเคราะห์ปัจจัย

การวิเคราะห์ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา

จากการศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากกลุ่มตัวอย่าง 250 คน แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของบาส และอโวลิโอ (Bass and Avolio, 1994) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา

ที่	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ สร้างบาร์มี (X_1)	4.14	.47	มาก
2	การสร้างแรงบันดาลใจ (X_2)	4.18	.39	มาก
3	การกระตุ้นการใช้ปัญญา (X_3)	4.16	.32	มาก
4	การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_4)	4.10	.38	มาก
รวม		4.15	.30	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$, S.D.=.32) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_2) ($\bar{X}=4.18$, S.D.=.39) รองลงมาคือด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา (X_3) ($\bar{X}=4.16$, S.D.=.32)

การวิเคราะห์ ประสิทธิผลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา



ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา
ในสังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา

ที่	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Y_1)	4.12	.48	มาก
2	ความสามารถในการพัฒนานักเรียน ให้มีทัศนคติทางบวก (Y_2)	4.14	.50	มาก
3	ความสามารถในการปรับเปลี่ยน และพัฒนาสถานศึกษา (Y_3)	4.07	.49	มาก
4	ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา (Y_4)	4.14	.52	มาก
รวม		4.12	.45	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาขนาดกลาง อำเภอโพธารามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12, S.D.=.45$) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านพบว่าประสิทธิภาพของสถานศึกษาขนาดกลาง อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อยดังนี้ ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก (Y_2) ($\bar{X}=4.14, S.D.=.50$) ซึ่งเท่ากันกับ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา (Y_4) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=4.14, S.D.=.52$) รองลงมาคือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Y_1) ($\bar{X}=4.12, S.D.=.48$)

การวิเคราะห์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา

การวิเคราะห์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษาในสังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พิจารณาตามตัวแปรที่เข้าสมการตามลำดับความสำคัญ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเพื่อหาค่าความแปรปรวน

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig
Regression	39.69	4	9.92	234.20	.00
Residual	10.42	245	.04		
Total	50.12	249			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01



จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ คือ ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตัวเกณฑ์คือ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา มีความแปรปรวน $F=234.20$

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา โดยทดสอบความแตกต่างของค่าสัมประสิทธิ์ การถดถอยเมื่อเพิ่มตัวแปรอิสระทีละตัว

ตัวแปรอิสระ	R	R ²	Adjusted R ²	Std. error	F
X ₁	.80	.65	.65	.26	468.27
X ₁ X ₄	.87	.75	.75	.22	388.61
X ₁ X ₄ X ₂	.88	.78	.78	.21	294.52
X ₁ X ₄ X ₂ X ₃	.89	.79	.78	.20	233.20

การวิเคราะห์การพหุคูณแบบขั้นตอน ผู้วิจัยได้ศึกษาจากตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัว ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลาด้วยวิธีการเพิ่มตัวแปรอิสระทีละตัว แล้วทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์นั้น โดยการทดสอบค่าสถิติส่วนรวม เอฟ (Overall F- Test)

ผลการวิเคราะห์พบว่า จากตัวแปรอิสระทั้งหมด 4 ตัว มีตัวแปรที่ทดสอบแล้วพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้านทั้ง 4 ตัว เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X₄) ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา (X₃) และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X₂) ส่วนตัวแปรอิสระด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์หรือการสร้างบารมี (X₁)

จึงแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรอิสระที่ดีและเหมาะสมที่สุดที่จะทำให้สถานศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา เป็นสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพได้นั้น จะต้องประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 4 ตัว ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณตั้งแต่ .80 ถึง .89

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา ในสังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลาตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัย ซึ่งผลของการวิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพขององค์การ มี



อิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กรปัจจุบันนั้น คือภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2545 : 98-100) ตลอดช่วงของการบริหารสถานศึกษาที่ผ่านมา ผู้บริหารย่อมพบกับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาไม่ว่าด้านใดด้านหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งและเกิดขึ้นเสมอ ประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณาก็คือ การเปลี่ยนแปลงนั้นจะเกิดขึ้นอย่างมีการเตรียมความพร้อมในการรับมือหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับ เนนุส (Nanus, 1989 : 71-79) ที่กล่าวถึงผู้นำที่ประสบความสำเร็จต้องสามารถนำ และพาผู้ตามไปในทิศทางที่สร้างสรรค์ พัฒนาองค์กรและสังคมได้ในอนาคต ซึ่งผู้นำเหล่านี้จะถูกคาดหวังให้มีบทบาทในการเป็นผู้กำหนดทิศทางการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

2. จากการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฮอย และมิสเกล (Hoyand Miskel, 1991 : 373) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการหรือความพึงพอใจในการทำงานของครู หรือขวัญของสมาชิกในสถานศึกษาดี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ นิคม กันตะคะนันท์ (2548 : 48) ที่กล่าวว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึงความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาและครูอาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ที่สามารถดำเนินงานทั้งทางด้านการบริหาร และการจัดการเรียนการสอน จนทำให้นักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พูนสุข สุขประยูร (2549 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาและวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมืองชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมืองชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. จากการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา พบว่าทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันอย่างง่าย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในภาพรวมมีค่าความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับสูงมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะของการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตามองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งประกอบไปด้วยการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์หรือการสร้างบารมี การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นการใช้ปัญญาและการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษา มีความสามารถในการบริหารงาน มีความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป เหมาะสมกับสถานการณ์ ปฏิบัติงานได้เต็มตามศักยภาพ ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพกับสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ซีเตอร์ส (Seers, 1997: 46) ที่กล่าวว่า องค์กรจะมีประสิทธิภาพสูงได้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น เกิดจากปัจจัยที่มีการบริหารที่ดี และความสามารถในการจัดองค์การ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ



เอ็ดมอนส์ (Edmonds, 1979: cited in Hoy and Miskel, 2001 : 84) เกี่ยวกับองค์ประกอบของความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน ซึ่งสรุปผลวิจัยได้ดังนี้คือ ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำสูง โดยเฉพาะด้านการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานของนักเรียน ตั้งความคาดหวัง ในความสำเร็จของนักเรียนไว้ในระดับสูงมีการประเมินผลนักเรียนอย่างเป็นระบบ และสม่ำเสมอ มีสภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบ

4. จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา พบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพของสถานศึกษาขนาดกลาง อำเภอโพธาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขตโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ หรือการสร้างบารมี ปัจจัยด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ปัจจัยด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และปัจจัยด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรรวุฒ บัญเย็น (2550 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนในฝันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร โดยพบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 ด้าน สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 จำนวน 5 ด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลา ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระดับมาก แต่อยู่ในอันดับสุดท้ายของทุกด้าน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการมอบหมายงานอย่างทั่วถึงโดยคำนึงถึงความแตกต่าง ด้านความรู้ความสามารถ และความเหมาะสมเป็นรายบุคคลให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าของผู้ใต้บังคับบัญชา แสดงการยอมรับและชื่นชมในความสามารถของผู้ร่วมงานเมื่อปฏิบัติงานเป็นผลสำเร็จ ตลอดจนปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานทุกคนด้วยความยุติธรรม ปฏิบัติตนเป็นที่น่าเคารพ ยกย่อง เลื่อมใส ศรัทธา อีกทั้งมีการส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีการพัฒนาตนเองด้วยการพัฒนาตนเอง ส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นส่วนทำให้สถานศึกษา มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

จากการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสงขลาภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่าด้านที่ได้รับการพัฒนาหรือควรมีการปรับปรุงคือ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระดับมาก แต่อยู่ในอันดับสุดท้ายของทุกด้านดังนั้น



สถานศึกษา ควรส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากรในสถานศึกษา จัดให้มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีทางการศึกษามีการปรับปรุงพัฒนาวิธีการสอนหรือพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆมาใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนมีการนำผลจากการวัดผลและประเมินผลมาวางแผนพัฒนา เพื่อจัดกิจกรรมให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นทำให้สถานศึกษา มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัด
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านอื่น ๆ ที่สามารถที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหาร เพื่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
4. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
5. ควรมีการศึกษาวิจัย เชิงคุณภาพเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาเพื่อให้ได้องค์ความรู้ในเชิงลึกมาเปรียบเทียบกับงานวิจัยในเชิงปริมาณ หรือเป็นการสนับสนุน

บรรณานุกรม

- ณัฏฐาวัลย์ สารสุข. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญโสม ดีเลิศ. (2550). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ปสุตา เพ็งประสพ. (2550). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนเซนต์หลุยส์ จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2555). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานและความยึดมั่นผูกพันของพนักงาน”. วารสารวิทยาสารเกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์. ปีที่ 33 ฉบับที่ 2. หน้า 188-202
- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2545). คุณธรรม 8 ประการ. สยามรัฐ. ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 23 มีนาคม



ศิริชัย กาญจนวาสี. (2553). **ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม**. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551). **หลักการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แนวทางการจัดการเรียนรู้**. นนทบุรี : ไทยพลับบิกเอ็ดดูเคชั่น .

อารี กังสานุกุล. (2553). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยบูรพา.

Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1990). “Developing transformational : 1992 and Beyond”. **Journal of European Industrial Training**. Vol 5 No. 10. Pp 21-27.

Bass, B. M. (1985 a). **Leadership and performance beyond expectations**. New York: The Free Press.

Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of psychological testing**. (5th ed.). New York: Harper & Row.

Gulf. Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). **Determining sample size for research Activities**. Educational and Psychological Measurement. Vol 30 No. 3. pp 607-610.

Krejcie, Robert V. & Morgan, Daryle W. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities,” in **Educational and Psychological Measurement**. Vol.30 No.3. pp. 607 – 610.